

MESERIASUL AZ IPAROS

DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középparasainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Ötthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építők és Építész Szövetsége és a Timisoarai Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete hivatalos lapja. Egyestülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

„Tiszteld a tisztel
ipart!”

Guvernul proiectează introducerea de consilii economice provinciale in locul camerelor profesionale

De IULIU REINHART,

La fiecare schimbare de guvern, destul de dese, revine mereu chestiunea camerelor profesionale și pe urma unor revizii radicale sunt supuse le însemnate schimbări când în structura lor, când în sfera lor de activitate. Câteodată fiecare județ primește cameră separată, câteodată mai multe județe împreună numai una, lăsând în capitalele celorlalte județe numai sucursale. I.e. a fost schimbata de multe ori inasa compunerea lor și camerele sortite la început să figureze ca camere de comerț au devenit camere de comerț și industrie cu patru resorturi, împărțite pentru comerțul mic și comerțul mare, mica și marea industrie. Prin înființarea camerelor de muncă mica industrie a fost scoasă deacolo, camerele de comerț și industrie rămânând numai cu trei resorturi, însă fără nici o autoritate mai însemnată, deoarece de atunci încoace sunt conduse de comisii interimare. Alegerile dela camere au fost amânate din Iulie petru luna Noembrie și acum pentru Februarie anul viitor. Tot comisii interimare conduc și camerele de muncă și camerele agricole, a căror sferă de activitate a fost extinsă peste câte 4—5 județe. La ultima modificare a legii camerelor profesionale guvernul a intenționat desființarea mai multor camere și numai intervențiunii parlamentarilor se poate mulțumi că camerele din Arad, Oradea, Târgul-Mureș etc. au rămas intacte, camerele agricole însă nu au putut fi salvate.

Guvernul actual merge și mai departe și intenționează desființarea tuturor camerelor profesionale introducând în locul lor consilii economice provinciale cari sa cuprinda toate camerele profesionale, deci atât camerele de comerț și industrie cât și camerele agricole și camerele de muncă. Aceste instituțiuni vor reprezenta atunci interesele tuturor categoriilor de producători și a comerțului intermediar. Imitează prin această sistemul italian, unde Mussolini organizase în acest chip reprezentanța intereselor profesionale. Aceiaș bază are și constituția de clase austriacă, unde camerele seculare au pierdut dreptul de existență fiindcă integrele parlament este alcătuit din reprezentanții diferitelor organizațiuni profesionale.

Guvernul proiectează înființarea atâtor consilii economice, câte provincii are țara. Consiliile unite se vor ocupa numai cu chestiunile de interes comun, până ce interesele diferitelor branșe vor fi reprezentate de consilii separate.

Desigur că din punctul de vedere guvernamental este mult mai convenabil dacă reprezentanții diferitelor branșe aranjează între ei diferendele, sau pe baza principiului de majoritate sau prin compromisuri, decât dacă guvernul ar fi nevoit să decidă în favorul unuia sau altuia. Pentru că nu se poate nega că între diferitele ramuri economice există diferențe. De exemplu agricultorii au un eminent interes în facilitarea exportului produselor agricole și în importul liber de orice taxe vamale a produselor industriale, precum încheierea de acorduri comerciale cari să le asigure piețe de desfacere. Industria însă cere maximum de protecțiune vamală și importul liber a materiilor prime. Prin toate mijloacele, ca

Continuare la pag. 6

Ácsolják a fejfát a szak-kamarák sirja fölé...

Meg akarja szüntetni a kormány a kereskedelmi és iparkamarákat, a mezőgazdasági kamarákat, a munkakamarákat és valamennyi többi szakkamarát. — A szakkamarák hatáskörét és munkáját tartományi gazdasági szaktanácsok fogják ellátni.

Reflexiók a kézműipari kamaráról, amely meghalt, pedig még meg sem született.

Ita: REINHART GYULA

Nem lehet tagadni, hogy a kormányok sűrű változásával bizony nálunk a szakkamarák kérdései is újból és újból napirendre kerülnek és az se vonható kétségbe, hogy az alapos revíziók folytán hol terjedelmükben, hol hatáskörükben lényeges változásoknak vannak alávétve. Hol min-nem megve kap külön kamarát, hol nagyobb területre, több megyére kiterjedőleg állapítják meg hatáskörüket, meghagyva az egyes megyék székhelyein a fiókkamarákat. De változtak a kamarák összetételükben is.

Az eredetileg kereskedelmi kamarák átalakultak kereskedelmi és iparkamarákká, majd régytagozatnak lettek, hogy egyrészt a nagy és kis kereskedelmet, másrészt a nagy és kisipart szolgálják. A munkakamarák megalkotásakor a kisipart elcsatolták, így most háromtagozatnak a kereskedelmi és iparkamarák. Ekkor azonban rendes működésük elé hárultak akadályok, mert azóta interimár bizottságok vezetik a kereskedelmi és iparkamarákat. A kamarai tagok választását júliusban kellett volna megtartani, de elhalasztották novemberre és újabban jövő év februárjára.

Interimár bizottságok vezetik a mezőgazdasági és munkakamarákat is, a megnagyobbodott területek címén 3—5 megyére terjesztve ki mindegyik hatáskörét.

A legutóbbi törvénymódosítás alkalmával a kormány még nagyobb változásokat akart. Még több kamara beszüntetését tervezték és csak a parlamenterek erős küzdelmével sikerült megmenteni például az aradi, oradeai és turgumurezi kereskedelmi és iparkamarákat. A timisoarai mezőgazdasági kamarát azonban nem lehetett megmenteni, így a hugojival egyesítették.

A kormány most egy lépéssel tovább megy. Teljesen meg akarja szüntetni a kamarákat, tartományi gazdasági tanácsokra ruházva át azok egész jog és hatáskörét. Ezek a tartományi tanácsok végeznék el a terv szerint úgy a kereskedelmi és iparkamarák, mint a mezőgazdasági és munkakamarák egész munkáját. Ezek a gazdasági tanácsok képviselnék tehát egy a termelés mint a torgalomba hozatal érdekeit. Románia e tekintetben az olasz példát kívánja követni, mert ott Mussolini ilyen formában szervezte meg a különböző érdekképviseleteket. Ugyanezen az alapon épült fel az osztrák rendi alkotmány is, ahol az évszázados kamarák szintén elveszítették jogszolgáltatukat, mert az egyes szakmák szervezetein épült fel az egész parlament.

A román kormány annyira gazdasági szaktanácsot akar felállítani, ahány tartományra az ország oszlik. Az egyesítés tanácsában csak azokat a kérdéseket tárgyalják, amelyek az összességet érdeklik, míg az egyes szakmák külön érdekeit a

különböző ágazatokra felosztott külön tanácsok fogják képviselni.

Bizonyos, hogy kormányzati szempontból sokkal kedvezőbb, ha az érdekképviseletek egymás között intézik el egymással ellentétes érdekeiket. Akár a többségi elv alapján, akár kompromisszumok formájában döntenek, a kormány mentesül attól, hogy egyik vagy a másik javára hozzon döntéseket.

Nem lehet ugyanis tagadni, hogy az egyes gazdasági ágak között érdekellentétek vannak. A mezőgazdasáknak például eminens érdekük, hogy terményeiket minden korlátozás nélkül szabadon exportalhassák és olyan kereskedelmi szarzőcések kötése van a javukra, ami terményeiknek a külföldön szabad piacot biztosít. Ugyanekkor a külföldi iparcikkek lehető vámentes behozatala volna leginkább az inyükre. Az ipar ezzel szemben a legnagyobb fokú vémvédelmet és a nyersanyagok szabad behozatalát követeli. Kontingentálás utján és különböző egyéb módokon igyekszik megnehezíteni a versenyt. Követeli továbbá a külföldi munkaerők szabad bejövetelet, amivel szemben a mi munkásainknak nemcsak az az érdekük, hogy újabb külföldi munkások ne jöjjenek Romániába, hanem még az itt levőket is ki szeretnék utasítani, hogy a munkanélküliség ezzel is csökkenjen. A kereskedők a szabad forgalom mellett foglalnak állást, hogy ne legyenek kitéve a gyáripár monopóliumának, amely nemcsak meg tudja akadályozni a külföldi áruk behozatalát, hanem az ország különböző városai-ban felállított lerakataival teljesen tönkre teszi a kereskedelmet.

A kormányra nézve kellemetlen és kényelmetlen folyton a bíró szerepét betölteni. A vesztés fél ugyanis szítja az elégedetlenséget. Ezzel szemben a tartományi szaktanácsokban kiegyezhetnek a különböző érdekcsoportok és ha ezek a kompromisszumok valamelyik félnek nem válnak javára, nem a kormány, hanem a szaktanácsok fejére száll az ódium.

Bizonyos, hogy az összes kamarák feloszlatása nagy megrázkodtatással jár az ország gazdasági életére. Ezek a kamarák ugyanis hivatalos szervei ma az egyes szakmáknak. Tagadhatatlan, hogy az egyes kamarák nem mindenkor és nem mindenben feleltek meg hívásuknak és sokszor csak félmunkát végeztek. Nem szabad elfelejteni azonban, hogy autonómiájuk folytonos nyirbálása és a törvények csaknem évenkénti változása a sokszori feloszlatás és interimár bizottságokkal történő vezetés nagy mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy ezek a kamarák nem fejthettek ki érdemes munkát, amilyent elvártak tőlük.

A kamarák megszűnésével ismét a szabad szervezetek fognak feltámadni és felvirágozni.

Az U. G. I. R. és a Statul Negustoresc fontossága még jobban ki fog domborodni. Ezek a szabad szervezetek azonban kellemetlenek is lehetnek. Sokkal kellemetlenebbek, mint a kormánytól függő és mérsékelt hangú kamarák. Hiszen éppen azért alakították a kamarákat, hogy legyenek hivatalos érdekképviselők, amelyekre a kormányok támaszkodhatnak. Ez volt az oka annak a tendenciának, hogy kiterjesztették a kamarák intézményét az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság után az orvosokra, ügyvédekre, közgazdászokra, építészre stb. Tudjuk, hogy a kamarák véleményeit köteles volt a kormány meghallgatni, de nem volt köteles magáévá tenni és sokszor ez volt az oka annak, hogy a kamarákkal szemben elégedetlenek voltak azok, akik érdekeik képviselésétől várták.

Tekintetbe kell vennünk a fentiekben kívül azonban egy másik igen fontos szempontot is. A kamarák nemcsak országos érdekeket képviseltek a múltban, hanem kisebb jelentőségű helyi ügyeket is, amelyekben igen nagy szerepet játszottak. A helyi hatalmasságokkal szemben módjukban volt bizonyos előnyöket kivívni, vagy vastag sérelmek orvosolását Bucurestiben kieszközölni. Ebből a szempontból nem helyes a rendszerváltozás. Az új gazdasági szerv talán nagy tekintélynek fog örvendeni, felfelé azonban nem áll majd módjában a kisember apró sérelmeit elintézni. Nem is lehet kívánni, hogy egy olyan hatalmas intézmény, mint amilyen a gazdasági szaktanács ki fogja magát nőni, apró-cseprő dolgokkal, egy-egy város iparosainak és kereskedőinek közérdekű vagy magánérdekű bajaival bimbólgasson. Nem várható tőle, hogy egyesek egyéni sérelmei megszüntetésének érdekében szót emeljen, pedig ezek a legfájóbb sebek, amelyek a leginkább rászorolnak sürgős orvoslásra.

De ezek egyelőre csak tervek. A kereskedelmi ügyek új minisztere gazdag anyagot gyűjtött egybe, folyóknak is már a tanácskozással. A munkaügyi miniszter szintén nincs megelégedve a kamarák működésével és gyökeres változásokat óhajtott ezentúl a téren. Eppen ezért nincs is kizárva, hogy a februárban megtartandó választások alkalmával már nem kamarai, hanem gazdasági szaktanács tagokat fogunk választani.

Ha így áll a helyzet, természetesen nem kerülhet sor a kézműipari kamarák megalakítására sem. Hiába ígérte meg a munkaügyi miniszter, hogy megvalósításukat ambicionálni fogja. De ezzel szemben nem is lesz mit felosztani, így rajtuk, iparosokon, jogsérelem nem esik. Ha a kereskedőknek és nagyiparosoknak van is mit siratni, amikor elvesztik kamarájukat, amelyek évtizedek óta harcoltak érdekeikért és jogaikért, mi, iparosok, nincs mit sirásunk. Nem veszünk semmit, mert nem volt mit elveszteniünk.

Azaz mégiscsak veszítettünk mi is valamit. Eddig megvolt a reményünk, hogy nekünk is lesz saját kézműipari kamaránk. Remélhetjük, hogy mi is lehetünk még kamarások. Nem császári és királyi kamarások ugyan, mert ehhez nyolc generációra visszamenőleg kellett a nemzeti származást igazolni, hanem csak olyan egyszerű kamerrath-ok, amilyen Barth Lulu, a Lipcseben tanult aradi uriszból volt. Remélhetjük, hogy nekünk is mód adatik majd saját kamaránk intézményeiben a kézműiparosok érdekeit hathatósan megvédeni, sérelmeinket orvosolni és a céljaink elé háramló akadályokat leküzdeni. Nos, ez a remény most veszélyben van. Mert ha a gazdasági szaktanácsok megvalósulnak, elmondhatjuk a nagy Dantével szabadon:

„Hagyjátok fel minden reménnyel!”

ARISZTOKRATA-VICC.

Arisztid gróf nagyon fel van dühödve az arisztokrata viccek ellen.

— Képlek szépen — mondja a kaszinóban — és ellen feltétlenül tenni kellene valamit. Különböző véghe az a közhit fog kialakulni az arisztokratákhöz, hogy még azt sem tudjuk, hogy kétfélekettő az háhom!

DER UNTERSCHIED.

— Ich schreibe Humoresken und meine Frau macht Bilder dazu.

— Da bist du gut dran..., ich male Bilder und meine Frau macht humoristische Bemerkungen dazu.

Érdekes miniszteri döntvények az iparengedélyek és telepengedélyek ügyében

Mi az eljárás a törvényben nem szereplő iparágak iparengedélyei és telepengedélyei körül? — Veszélyes iparágaknál a tulajdonos saját személyében tartozik gyakorolni az ipart. — Kivételek a jogszabályok alól.

Az Iparos 1934. szeptember hó 22. számában közöltük, hogyan kell megszerezni az iparengedélyt és ezzel kapcsolatban, hogy milyen engedélyek megszerzése szükséges ahhoz, hogy az iparos jogait gyakorolhassa. A cikkben foglaltak kiegészítésül az alantlábban egy pár gyakorlati példát mutathatunk be, hogy mikor nem kell iparengedély, illetve ha az iparos nem személyesen gyakorolja iparát, akkor milyen gyakorlati határozatok vannak érvényben?

Iparengedély kell általában akkor, ha azt a törvény előírja. Ha a technikai fejlődés során új iparágak keletkeztek, esetről-esetre a törvényhozó felhatalmazása alapján a kereskedelmi miniszter határozza meg, hogy kell-e az új iparág-hoz engedély.

Új iparág például a törvény hozatala óta a fényképezés. A fényképezést 1914-ban nem volt képesítéshez kötve. Egy konkrét esetben annak idején a kereskedelmi miniszter ki is mondta, hogy

a fényképezést nincs képesítéshez kötve és így a fényképész nem köteles az ipartestület tagja lenni és nem köteles a tagsági díjakat fizetni. A vonatkozó határozat száma 10558/1914.

Nem szükséges iparengedély a tej árusításához, akár a saját termelésű tejet, akár pedig mástól vett tejet szállít valaki napenként a fogyasztó házához, mert

az iparszerű tejkereskedelem nem tekinthető.

A vonatkozó miniszteri határozat száma K. M. 62722/1914.

Nem tekinthető az sem iparüzésnek, ha valaki

saját háztartása folyamánként idegenek kiadott kámpénzben fizetésért vagy más ellenérték nyújtása mellett él.

A vonatkozó határozat K. M. 12531/1913.

Ha azonban ezt az álcaműködést iparszerűleg üzi, akkor iparigazolvány szükséges.

Es az az eset, mikor a vendéglősök tekintetben felléphetnek a konkurrens kontár működése ellen.

MEGJELENT AZ ÚJ MAGYARORSZÁGI KÖZSZALLÍTÁSI SZABÁLYRENDELET VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁSA IS.

Az új magyarországi közszállítási szabályzat életbe léptetése után a budapesti polgármester most adta ki az új közszállítási szabályzat végrehajtási utasítását. A magyar főváros üzemei is kötelesek lesznek ezentúl szükségleteik beszerzésénél a közszállítási szabályzat rendelkezései szerint eljárni. Kivételt képeznek a víznek, gáznak, elektromos áramnak, stb. előállításához szükséges nyersanyagok, félgyártmányok és kész iparcikkek beszerzése, például: a szén, olaj, szivattyú, gépek, amelyek nem tartoznak a közszállítási szabályzat rendelkezései alá.

Az 500 pengőn felüli szabadkészből tartendő magrendeléseknél legalább három iparostól kell a jövőben tájékoztató árat kérni.

Kimondja még az új végrehajtási utasítás, hogy az elkészült érkezett ajánlatokat is fel kell bontani, de a szabályzat rendelkezései alapján, mint figyelembe nem vehetőket, vissza kell utasítani.

Az ajánlatok feletti döntésnél a mostani rendszer lesz érvényben, vagyis az odaítélésről szóló jelentéseket az illetékes ügyosztályok készítik el. Az előjáróságoknál és más közszállítást lebonyolító hivataloknál és üzemeknél az ajánlatok elfogadásáról, mindenkor a hivatal vezetője dönt.

Az ipar gyakorlásához váltott engedély mindig helyhez kötött jog. Ha tehát az iparos ipartelepét más helyre teszi át, új iparigazolványt nem kell jelentenie és a telepengedély átírása miatt, illetően folytatja tovább, azonban a változást be kell jelentenie és a telepengedély átírása miatt, illetve a telepengedély megadása miatt újra kell az eljárást lefolytatni, mert míg az ipar csak a személyhez, a telepengedély a személyhez és a területéhez kötött jog. A Km. 812/1912 számú határozata.

Ha a telep csak rövid időre is, de az ipar üzésével kapcsolatosan használtatik, akkor is kell a telepengedély. A sertéstelep, ahol csak 1-2 napig etetik a disznókat és aztán továbbítják a sertésszállítmányt, a sertéshizlalás fogalmi körébe tartozik és így arra

telepengedély multhatatlanul szükséges.

A vonatkozó határozat 47216 és 54833/1913 K. M.

Ha valamely üzem természete szerint valamely iparág körébe sorolható és gépekkel dolgozik, akkor az illető iparág vonatkozó rendelkezései szerint jár el az iparhatóság. A kapatagyár, amelynek gépi berendezése van, mechanikailag az asztalosműhelyek gépeivel mutat hasonlóságot és így az asztalosipar fogalmi körébe esik. Telepengedélye is az ipartörvény rendelkezései szerint bírálendő el. A vonatkozó határozat 49220/1913.

A képesítéshez kötött iparoknál, ha a tulajdonos nem maga gyakorolja az ipart, akkor üzletvezető alkalmazandó. Ha több ilyen képesítéshez kötött ipart üz a képesítéssel nem bíró tulajdonos, minden iparágára külön-külön köteles szakértő üzletvezetőt alkalmazni, amint azt K. M. 112/1914 számú határozata kimondja.

Ha az ipar engedélyhez kötött iparágba tartozik, a tulajdonosnak saját személyében kell gyakorolnia az ipart. Kivételek és méltánylat érdemlő esetekben, és pedig az engedéllyel bíró beteges volta, vagy más hasonló, méltánylat érdemlő körülményeknél, üzletvezető alkalmazásának ez esetben is helyet adhat a hatóság, amint azt a K. M. 79602/1913 számú határozata megfogalmazja.

Dr. K. S.

Szigoru kontárellenőrzés Salontán

Salontán Debau rendőrfőkapitány intézkedett, hogy a rendőrség kihágási osztálya, melynek főnöke Barbat kapitány, a kisipar kontárjai ellen kihágási eljárást indítson és szigorú razzikával tartson, hogy az üzletek pontos zárórát és az engedély nélküli italmérését ellenőrizze.

Továbbá szigorúan tilos az üzletekben a Rípenzia, Kandia, stb. szerencseladák jegyeit, vagy golyóit árusítani. Ahol ilyen ládákat találnak, azokat elkobozzák és tulajdonosaikat megbüntetik. Mészárosok és vegyeskereskedők zárórátja déli fél kettőtől fél négyig tart.

Italt csak az en italmérők és vendéglőiparral bíró egyének mérhetnek, akiknek a pénzügyigazgatóságtól nyert italmérési engedélyük van. Aki ket raptakapnak, hogy italmérési engedély nélkül mérnek italt, 32 ezer lejig terjedhető pénzbírsággal sújthatók.

A salontai rendőrség eljárást indít mindazok ellen, akik összetűzésbe kerülnek a fenti törvényekkel és rendeletekkel és a legszigorubb büntetést róják ki rájuk.

JÓ REFERENCIAK.

— Ajánlom a lányomat méltóságos vezérigazgató ur mellé titkárnőnek.

— Na és mit tud a lány?

— A méltóságos vezérigazgató ur meg len vele elégedve. Még semmitse tud.

A HANGYA-KÖZPONT ÜDVÖZLETE A JUBILÁLÓ ARADI IPAROSOK HITELSZÖVETKEZETÉNEK.

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete igazgatósága a következő megleghangu üdvözlét kapta a Hangya-központ aiudi igazgatóságától:

Megkaptuk a szövetkezet 35 éves fennállása alkalmával kibocsátott jubileumi füzetét és tisztelettel értesítjük, hogy szövetkezeti lapunkban úgy a füzetet, mint az impozáns jubileumi ünnepséget örömmel és készséggel fogjuk ismertetni.

Öszintén sajnáljuk, hogy a lapokat figyelemmel kísérő szerkesztőnk távolléte miatt nem szerezhettük előbb tudomást az ünnepségről, mert kedves kötelességünknek tartottuk volna azon részt venni és személyes képviseléssel támogatni a „Hangya”-szövetkezeteknek és azok központjának örömet, jókívánságait és elismerését.

Az öntudatos szövetkezeti munka diadalát és dicséretreméltó eredményességét látjuk mindenben igazolva a hatalmas és fejlődőképes hitelszövetkezeti intézmény virágzásában és életképességében s abban az öntudatos szövetkezeti táborban, amely mint egy ember áll az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete lobogója alatt a vezéreinek háta mögött. Bizodalmat és erőt merítünk a mai nehéz, küzdelmes időszakban mi is e jubileum alkalmával az Önök példaadásából és kérjük Istent, adjon a szövetkezet vezéreinek és tagjainak erőt, kitartást a további önzetlen, öntudatos szövetkezeti munkához, hogy minél inkább megközelíthessék és megvalósíthassák azon nemes célokat és terveket, melyeket a mi kisiparos társadalmunk anyagi és erkölcsi jóléte érdekében maguk elé tűztek és mozgalmuk zászlójára írtak.

Isten áldását kérjük ugyanakkor Reinhardt Gyula elnök ur további működésére a szövetkezet élén és kívánjuk, hogy jó egészséggel és erőben még hosszú éveken át vezethesse az intézményt az ő tiszta, önzetlen lelkével, erős szövetkezeti öntudatával és nagy gyakorlati és szakcszerű képességeivel a szövetkezeti cél felé.

Fogadják a mélyen, tisztelt Igazgatóság központunk igazgatóságának és felügyelőbizottságának őszinte nagyrabecsülését.

Teljes tisztelettel:

„HANGYA,”

Szövetkezetek Központja, mint
Termékértékesítő és Fogyasztási
Szövetkezet.

SZOLGÁLTATKÉSZ VENDEG.

A skót természetű mester ebédre hívja nagyevő szaktársát. Amikor már a feketénél tartanak, a mesterné így szól:

— Múskor is nagyon szívesen látjuk. Múkor jön el hozzánk megint ebédre!

— Akár most rögtön! — feleli készségesen a jóétvágyú vendég.

NEM TELJES ÉVRE IS KIADANDO

A SZABADSÁG AZ ALKALMAZOTTNAK.

Az ilfovi törvényszék kereskedelmi tanácsa a közelmúltban igen érdekes elvi jelentőségű ítéletet hozott az alkalmazottak szabadságidejére vonatkozó joggyakorlat körében. Egy alkalmazott akinek munkaszerveződése az év folyamán lejárt, beperelte volt munkaadóját és kártérítést követelt a le nem töltött év után járó ki nem adott szabadságidejéért. Az alperes azzal védekezett, hogy szabadság csak akkor jár, ha az alkalmazott egész éven át működött. Az alkalmazott azt az álláspontot vitatta, hogy a kitöltött munkaidő arányában köteles szabadságot engedélyezni a munkaadó, még ha az utolsó év nem is telt el. A bíróság az alkalmazott keresetének adott igazat és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szabadságidő az alkalmazottnak „pro rata temporis”, tehát az eltöltött idő arányában is jár.

WORTSPIEL.

— Ah, Fraulein Anny, mir fehlt der Ausdruck für den Eindruck, den Sie auf mich machen!

— Ja, leider auch die Einsicht, wie wenig Aussicht Sie bei mir haben.

Életbe lépett az új építési rendszer Németországban

Diktatori hatalmat nyertek az új német épületek emelésében a képzőművészeti szempontok. — Az országos építésszövetség és a Képzőművészetek Birodalmi Kamarája legfelsőbb ellenőrzése minden németországi épület művészi kivitelénél.

Milyen cimeik és milyen jogaik vannak a német építőiparosoknak és tervezőknek?

Írta: CSISZAR LAJOS.

Ezelőtt mintegy három esztendővel új rendeletet léptettek életbe a németországi építőiparban. Megfelelő képesítéshez kötötték a kivitelezés különféle kategóriáit. Ez alkalommal a tervezési jog szabályozásáról veszünk hírt, amely az Amerikáig terjedő világáramlatnak megfelelőleg Németországban is teljesen elválasztott a kivitelezéstől.

A szeptember 28-án kelt kormányrendelet a következő fontos adatokat tartalmazza:

1. §. A hivatás gyakorlása.

A „Német Építésszak Bundja”-nak be kell kapcsolódni a „Képzőművészetek Birodalmi Kamarájá”ba. A „Bund”-nak csak az lehet tagja:

1. Aki a kulturális javak alkotásában és fenntartásában közreműködik. (Kulturjavak alatt az építőművészet minden teljesítménye értendő.)

2. Aki a tevékenység gyakorlásához szükséges megbízhatósággal és képességgel rendelkezik.

2. §. A művészi teljesítmény fogalma.

Építőművészi teljesítménynek tekintendő az építkezés terén folytatott tervező, művészileg rendező és vezető tevékenység, mely az egyén szakismeretéből folyó alkotóerőt mutatja.

A létesített mű hasznocélja nem zárja ki a művészi alkotás fogalmát.

3. §. A tevékenység köre.

Az építési munkakör magában foglal minden építészeti alkotást, rendelkezést, beleértve a szakértői tevékenységet is.

4. §. A hivatás jelzése.

1. Képzőművészetek Birodalmi Kamarájához tartozó „Építőművészeti Szakszövetség” tagjait az „építész” (Architekt) hivatás-jelzés illeti meg. Hozzátehető: A Képzőművészetek Birodalmi Kamarájának tagja.

2. Az építésszak e megengedett címen kívül más névvel nem használhatók. Hozzápótlás, vagy rövidítés tilos. Kivétel a „hites szakértő” jelzés. Érintetlenül maradnak a tisztviselőkre vonatkozó címek szabályai, a Regierungsbaumeister-ek és az építőmesterekre vonatkozó rendeletek; valamint az akadémiai fokozatok és címek viseléséről szóló rendelkezések.

5. §. Hivatási köteleességek.

A német kultúra és építészeti felfogás irányvonalainak helyességéért az építésszak viseli a felelősséget úgy a nyilvánossággal, mint a megbízókkal szemben. Az épületnek a város, vagy vidéki környezetbe való beillesztésért és a törvényes

előírások betartásáért a hivatás előmozdításáért egyaránt az építésszak felelnek.

6. §. Az építész hivatás alapjai.

Hogy a hivatási kötelezettségen kívül tisztelethez és bizalomhoz jusson az építész, a következő alapelveket kell betartani:

1. Az üzleti versengés tolokodó alakja, a nyilvános hirdetés mellőzendő.

2. A megbízóval előzetes szerződés kötendő, melynek a feladatot, a teljesítés kereteit és a díjazást kell magába foglalnia.

3. A díjazás csakis az „Építészeti Árszabály” szerint történhetik.

4. Tilos díjazatlan munka megajánlása, mint ingyen vázlatok, ingyenes előzetes terv.

5. Tilos bármilyen jóváírás, vagy provízió követelése, ígérni hagyása, vagy elfogadása a vállalkozóktól, illetve anyagszállítóktól.

6. Az építész nem lehet a kivitelezésben fő, vagy alvállalkozó, vagy bármelyik ipari munkában, illetve az anyagszállításban részes.

Az építésznek, a megbízó vagyongazdálkodójának kell tekintenie magát és ezért mint befolyásolhatóan megbízottnak kell eljárnia. Ezenfelül szakértőivel, alkalmazottaival, a néppel és a birodalommal szemben hivatási felelősségtudatot kell éreznie.

A rendelkezés többi része büntető szankciókat tartalmaz és az életbe léptetés legutolsó dátumaként ez év november elsejét jelöli meg.

A hivatásrendi alkotmánynak felel meg ez a tervezési jogról szóló intézkedés. Ugyanis a rendelkezésnek az a pontja, amely szerint az építésszak nemcsak az építőrendőri szabályok betartásáért felelnek, hanem a német kultúra és építészeti felfogás irányvonalainak helyességéért és az épületeknek a környezet képébe való beillő voltaért is.

Ez a két rendelkezés megakadályozhatja az egyes városok elcsufítását. Az Építésszak Bundja beleavatkozhatik mindenféle építési terv felülbírálásába.

A rendelet nem enged meg kivételeket és a folyamatban levő építkezésekre is vonatkozik. Az építész hivatásrendelet elvei a német építész-kultúra történetében új fejezetet nyitottak.

A német nép átértette a rendelet helyességét és az ország érdekében álló intézkedésektől nagy fejlődést vár. Ott, ahol a legutolsó falusi ház is építész munkája lehet, a munkamegosztás elve csak előnyt jelenthet az országra, haladást, tökéletesedést, specializálódást a legkisebb részletre menőleg megvalósított tökélyt.

AZ IDEI NŐI HAJVISELET.

Londonból jelentik: A női fodrászok nemzetközi szövetsége londoni kongresszusán megteremtette az új frizura-divatot. A frizurakirályok ezidén nem annyira a szépségre, mint a finom és nemes fejformára fektetik a főszólyt. A határozat megfellebbezhetetlen és így hangzik: A haj rövidebb lesz néhány centiméterrel. A homlokon, különböző variációkban elengedhetetlen a lokni. A választás nem egyenes, hanem „srég”. A hajat hátra fésülik, a két fül szabadon marad. Rövid, felfelé göndörödő loknik, vagy nagy, sima hullámok fejezik be a hajnál a frizurát. Több apró, díszes fésű elengedhetetlen kelléke az új női frizúrának. A hajat világos színárnyalatokban viselik ebben az esztendőben.

HORRIBILIS ILLETEKEK A DICIO SANMARTINI VÁGÓHIDON.

A diciosanmartini husiparosoknak súlyos panaszuk van az ottani vágóhid magas vágatási illetekei ellen. Nagymarha vágás után ugyanis 110 lejt, növendék marha után 80 lejt, sertés után 120 lejt, borjú után 52 lejt szed a kisváros városi tanácsa, amelynek tülzásba vitt adóbehajtási rendszeréről lapunk múlt számában már megemlékeztünk.

A kisváros husiparosait ráadásul még ki se szolgálja a méregdrága vágóhid annak rendje és módja szerint, mert Diciosanmartinban ma sincs a vágóhídon rendes hűtőköszülék, holott a magas díjakat ezen a címen vasalják be.

Jogesetek a kisipar köréből

VAN-E JOGA A KISKORUNAK SAJÁT NEVÉBEN MUNKAPERES ELJÁRÁST INDÍTATNI?

A legfőbb semmitőssék 1888—1932 Sectia III döntvénye, amely a munkaügyi törvény 38-ik és 40-ik szakaszainak helyes értelmezését tartalmazza.

A „Balcan” Rt. alperes cég felelősséggel állt az ellen az ítélet ellen, amely szerint 10.000 lej tőkében és járulékaiban elmarasztalták a Hermann Abramovici által ellene indított munkaperében.

Az alperes többek között azért is a kérés elutasítását, mert a perben felperesként Hermann Abramovici mint kiskoru fia Adolf Abramovici képviselője lépett fel. Tekintettel pedig arra, hogy a munkaügyi törvény rendelkezései szerint,

a kiskoru a szerződést jogérvényesen megkötötte, így a keresetet is csak a saját nevében indíthatta volna meg.

Tehát amikor a szülő a kiskoru képviselőjében indította meg a pert és a bíróság helyt adott annak a törvény nyilvánvaló megsértésével járt el.

A törvényszék helyt adott a felelősségnek és kimondotta, hogy

a kiskorunak, aki 18 évet meghaladott, de még a 21-ik életévét a nagykorúság életévét nem érte el, saját személyében kellett volna perelni, nem pedig törvényes képviselőjének, ebben az esetben az apjának.

A törvényszék indoklásában arra is hivatkozott, hogy a törvény 38-ik szakasza kimondja, hogy 18 éven aluli kiskorunak nem köthetnek szerződés törvényes gyámjuk jóváhagyása nélkül, ellenben

a 18 éves korát meghaladottak minden körülmények között köthetnek szerződést, tekintet nélkül arra, hogy elérte-e már a nagykorúságukat vagy nem.

Ilyen munkaszerződések tekintetében teljes szerződési szabadsággal bírnak.

A 18 életévét betöltötteknek joguk van szerződést kötni, szerződésből keletkező jogukat is érvényesíthetik és meg is védhetik azokat a saját nevükben indított perrel. A keresetet tehát helytelenül indították a kiskoru által képviselt gyám által. A keresetet ezen a címen is el kellett utasítani.

Az ítélet ellen a felperes a Curtea de Casatie-hez felülvizsgálattal állt.

A legfőbb semmitőssék megsemmisítette a törvényszék ítéletét.

és az elsőfoku bíróság ítéletét emelte érvényre. A Curtea de Casatie szerint a munkaügyi törvény nem törölte el a kiskorukról szóló rendelkezéseknek azt a részét, hogy amennyiben peres eljárást tesznek folyamatba, ahhoz a törvényes képviselőjük hozzájárulása szükséges és hogy azok képviselik a kiskorut a perben.

A törvény 38-ik szakaszában foglalt azon intézkedés, hogy saját nevükben a 18-ik életévüket betöltött kiskoruk szerződést köthetnek saját munkaügyi ügyeikben, a dolog és a munkaviszony természetéből folyik. Könnyítés ez annak a kiskorunak, aki különböző helyeken kényszerül munkát vállalni. A törvényes képviselő beleegyezésének hiánya esetleg gyors és egyszerű elhelyezkedését akadályozhatja meg. Ezzel szemben

a perléso szóló jogosultság külön törvényes szabályokban foglaltatik.

Es kitűnik abból is, hogy

a férjes nőnek a munkaügyi törvény 40-ik szakasza a perlési jogot megengedi, a férje beleegyezése ehhez nem szükséges.

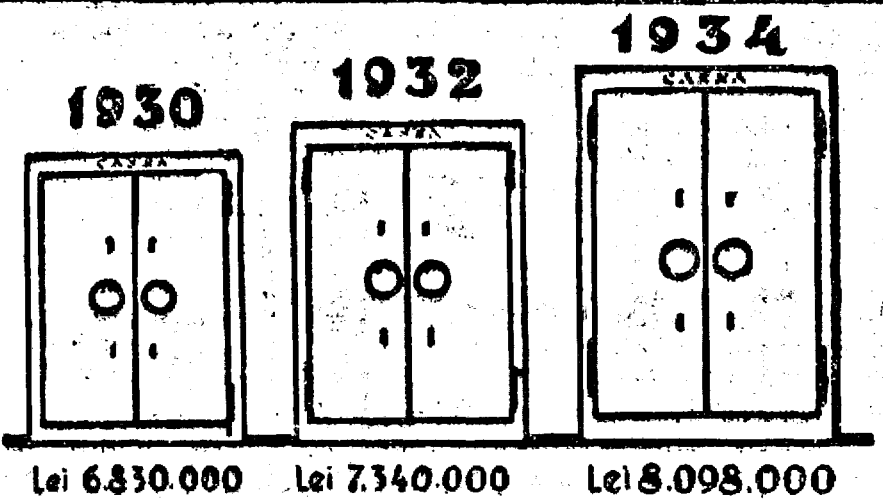
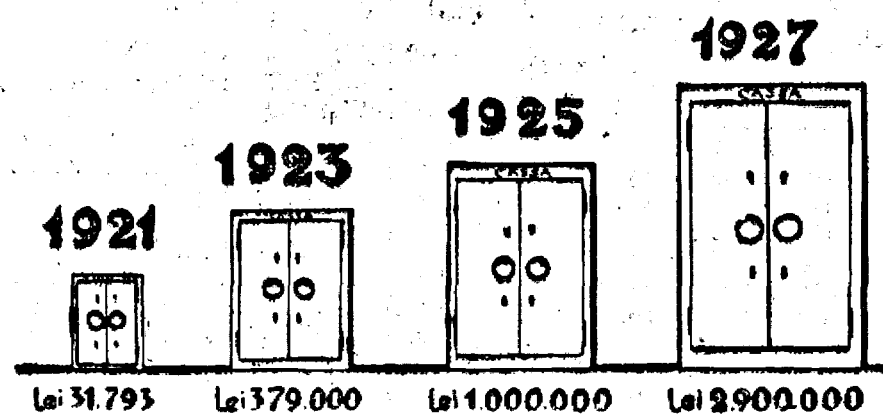
Ott tehát, ahol a törvény el akart térni a rendes perlési szabályoktól, mint a törvény 40-ik szakaszában a férjes nő esetében, ott ezt kifejezetten ki is emelte.

COOPERATIVA DE CREDIT
INDUSTRIASILOR DIN ARAD.

ARADI IPAROSOK
HITELSZÖVETKEZETE

CREȘTEREA
CAPITALULUI ȘI A
FONDULUI DE REZERVĂ

ALAPTŐKE ÉS
TARTALÉKALAP
NÖVEKEDÉS:

Ennek következtében a törvényszék helytelenül alkalmazta a törvény 38-ik paragrafusát, a mikor helyt adott annak a kifogásnak, hogy a kiskorunak saját személyében kellett volna a pert megindítani, mert az a törvény hivatkozott szakaszában nincs benne, csak annyi, hogy saját nevében köthet munkaszerződést, ha 18 éven felül van.

MIKOR SZALLITHATÓ A BALESETET SZENVEDETT TAG OLYAN KÓRHÁZBA, AMELY NINCS ÖSSZEKÖTTETÉSBEN A BETEGPÉNZTÁRRAL?

Indokolt esetben a betegpénztár hiteles megfizetni a sérült munkás kezelési díját, amit a munkaadó a kezelést végző kórháznak már kifizetett. — A Betegsegélyző központi felelősségi bizottságának 1526—1934. számú döntése.

Az 1933. év folyamán a Spirstein Testvérek ipari üzemében Mordko Deremboim munkás balesetet szenvedett. Sérülése olyan súlyos volt, hogy a nagy vérvesztés folytán vérátömlesztésre és injekciókra is szükség volt. Az üzem tulajdonosai a sérült munkást azonnal abba a jassi kórházba vitték, ahol tudomásuk szerint vérátömlesztést eszközölnek és ahol az orvos által megjelölt injekciók is raktáron voltak. A vérátömlesztést két ízben el is végezték a kórházban és a sérült munkásnak hat injekciót is adtak, de a szenvedett vérvesztés olyan nagy volt, hogy a kezelés csak ideiglenesen segített. A sérült munkás 24 óra múlva elhunyt.

Az ipari üzem tulajdonosai a kétszeri vérátömlesztés és a hat injekció költségei fejében lefizettek a kórházban 4835 lejt,

amely összeg visszafizetését a fenti munkásbiztosító pénztártól kérték.

A pénztár a kifizetést megtagadta.

A tulajdonosok az elsőfoku ítélőbizottság elé vitték az ügyet, amely

kötelezte a munkásbiztosítót, hogy az összeget fizesse ki.

Az elsőfoku határozat ellen a munkásbiztosító felelősséggel állt. Hivatkozott a munkásbiztosításról szóló törvény 7-ik szakaszának 4. és 6. bekezdéseire, amelyek szerint a beteget csak a munkásbiztosítóval egyezményben levő kórházba lett volna szabad vinni és tagadta, hogy a fenti mód szerinti kezelésre feltétlenül szükség lett volna.

A központi felelősségi bizottság is elutasította a munkásbiztosító felelősségét és az összeg kifizetését rendelte el, mert

a törvény értelmében a 7. szakasz is előírja, hogy sürgős esetekben olyan kórházba is utalható és vihető a balesetet szenvedett, amellyel a munkásbiztosítónak nincs megállapodása.

Ebben az esetben csakis a szükséges költségeket fizet meg a munkásbiztosító, vagyis azt az összeget, mint amennyit fizetett volna, ha a munkásbiztosítóval egyezményben levő kórházba vitték volna a balesetet szenvedettet. Az orvosok igazolták, hogy a vérátömlesztés szükséges volt, valamint az injekciók is, mert ez volt az egyedüli lehetőség a munkás megmentésére. Beigazolódtott az is, hogy az orvoslási mód csakis abban a kórházban állt a közelben rendelkezésre, ahova a tulajdonosok a balesetet szenvedett munkást elvitték. Amikor az előlegezett összeg visszatérítését kérték tehát, az összeg kifizetésének azon szakasza értelmében, amelyre a munkásbiztosító hivatkozott, nem volt jogos.

A munkásbiztosítót a fentiek alapján az összeg kifizetésére kötelezték.

Rostschuizfarbe KAMPF
dem
HELLONIUM ROSTE

hochqualitatives Produkt für
Grund- und Deck anstrich
in allen Farben.

Man verlange
Spezialangebot **HEL-LA** Chemisches Labora-
torium ARAD.
Str. Eminescu 97.

A pénzügyi közegek kincstári büntetésösszegek behajtásánál kötelesek névértékben elfogadni az adóbónokat

Ismeretes, hogy a sűtőmesterek 100 ezer lejes bírságait 3000 lejre szállították le, valamint az is, hogy ezeket a pénzbüntetéseket, sőt minden más kincstári jellegű büntetés-pénzt adóbónokkal is ki lehet egyenlíteni. Az adóbónokat az illetékes pénzügyi közegek kötelesek azok névértékéig elfogadni a büntetésösszegek kiegyenlítése fejében.

Több helyen a pénzügyigazgatóságok a büntetések adóbónnal való fizetése elé akadályokat gördítettek. Ez az eljárás nyilvánvalóan törvénytelen, mert „az állam függő adósságait rendező törvény”-ben, amely törvény az adóbónról életre hívta, félre nem érthető módon a következő áll: „Organele de percepere ale veniturile publice sunt obligate sa primeasca in plata... c) pentru amenzile fiscale definitive pana la 1 April 1935” ami magyarul annyit jelent, hogy

„az állam követeléseit behajtó közegek és adóbónokat kötelesek elfogadni fizetés gyanánt, mindennemű jogerős fiaskélt természetű büntetések fejében 1935. április 1-ig.

Az adóbónok változó kurzuson, általában a névérték 40 százalékáért kaphatók, így jelentékeny az a könnyítés, amit a büntetések ilyenmódon való kiegyenlítése jelent. Ettől a kedvezménytől egyetlen pénzügyi közegnek sincs joga az iparosítást elutni.

GYÖNGYÉLET.

A dékebeli hadsergeant az őrmester ur jogaitól és kötelességeitől iskoláztatja a legényeket. Pontosan elmagyarázza, mennyi kenyér, mennyi tézsa dukál minden katondnak.

— Aki nem kapja ezt a mennyiséget, — mondja dörgő hangon, — az panaszra mehet a kapitány urhoz.

Kis idő múlva halk hangon hozzátesszi:

— De én nem tanácsolom...

HOGYAN OSZTJAK KI AZ AMBICIOZUS VÉGREHAJTÓK SZORGALMANAK FOKOZÁSÁRA LÉTESÍTETT JUTALMAKAT?

A felosztást az adótörvény 63 és 65-ik artikulusa mazó jutalmak felosztása tekintetében a miniszterium legújabbban úgy rendelkezett, hogy azokból egy

alap szervezendő a végrehajtók és pénzügyi tisztviselők jutalmazására.

A felosztás az adótörvény 63-ik és 65-ik artikulusa értelmében kell eszközölni. Ennek folytán ebből az alaptól csupán

a kerületi adóhivatalok személyzete, az inkasszáló ágensek (végrehajtók) és az adó-megállapító kerület személyzete részesedhetik.

A tisztviselők semmiféle más kategóriája számára nem folyósítható ebből az alaptól jutalom és mindenféle olyan magyarázat, amely a tisztviselők más kategóriáját is részesíteni kívánja, ellenkezik a törvénnyel és fegyelmi eljárást is vonhat maga után.

A jutalmakat a fizetés arányában kell felosztani, figyelembe véve azt, hogy ne maradjon ki a táblázatból egyetlen olyan tisztviselő sem, aki a negyedév folyamata alatt szolgálatot teljesített, adóbónjait be, még akkor sem, ha a felosztás idejében más hivatalos teendőket végez.

Vaklármának bizonyultak a betegpénztár autonómiájának teljes elvételéről elterjedt híradások

Mindössze arról van szó, hogy a kormány le akarja építeni a túlméretezett adminisztrációt. — Óriási összegekbe került a 629 igazgatósági tag minden egyes megmozdulása. — Havi egymilliót emésztettek a jelenléti díjak és közel másfélmillióba került az évi közgyűlés.

A betegellátás javítására akarja felhasználni Nistor miniszter a megtakarított összegeket

A munkásság érdekképviselői körében országsszerte nagy felzudulást váltott ki az a bucarestii híradás, hogy a munkaügyi miniszter királyi dekrétummal megfosztani készül a munkásbiztosító pénztárakat önkormányzati joguktól, felosztatja a pénztárak választott igazgatóságát, kinevezett bizottságokat állít a pénztárak élére mégpedig nem átmeneti, hanem végleges jelleggel és a pénztári tisztviselők és orvosok kinevezési jogát is átveszi az önkormányzati szervektől. Pénztárak és Munkakamarák tiltakozni készültek a jogfosztás ellen, amely valóban törvénytelen lenne, mert az érvényben lévő munkásbiztosítási törvényt a parlament szavazta meg és bár a kormánynak joga van a törvényhozási szűnet alatt költségvetési megtakarítások érdekében intézkedéseket tenni a közigazgatás egyszerűítésére, a pénztárak autonómiájának elvétele nem olyan reform, amely beleilleszthető volna a szükségrendeletekkel szabályozható kérdések közé.

A lapok híradása azonban a biztosító pénztárak önkormányzatának megszüntetéséről nem bizonyult valósnak. Nistor munkaügyi miniszter terjedelmes nyilatkozatban ismertetett reformját, amely még e héten megjelenik rendelet-törvény alakjában a hivatalos lap hasábjain, de az a reform nem nevezhető jogfosztónak.

Nem szűnül ugyan a pénztárak önkormányzati jogát, de nem is szűnteti azt meg.

A törvény — mondja nyilatkozatában a miniszter — tulajdonoson bőven méretezte a központi és a vidéki munkásbiztosítók vezetői szerveit. Az országban 629 igazgatósági tag áll a központi és helyi szervezetek élén. A vidéki pénztárak igazgatósága 12—13 választott és 3—4 hivatalból kinevezett tagból áll, a bucarestii pláne 33 tagból, ugyanennyiből áll az országos pénztáré, a közgyűlési tagok száma pedig 128, akik közül — hivatalos költségen teljesített utazásról lévén szó — rendszerint egy sem hiányzik a fővárosban tartani szokott közgyűlésekről.

Ezeknek az igazgatósági és közgyűlési ta-

laknak járó jelenléti és utazási díjak és napi-díjak címén 1932. december 1-é óta, amióta, t. i. a jelenlegi törvény életbelépett,

a pénztárak 7 millió lejt költöttek el, havonta tehát egy milliót,

de nem lehetetlen, hogy más címeken még több pénzbe került a pénztáraknak ilyen módon való adminisztrálása.

Négy országos közgyűlés költséggel 1.361.592 lejt emésztettek fel,

hatalmas összeg ez a mai viszonyok között és csak nyerhet a pénztárak rendeltetése számtal, ha ezt a hét milliót, vagy legalább is annak tekintélyes részét a betegellátás céljaira lehet felhasználni ahelyett, hogy azt eladminisztrálják.

Mind ezekre való tekintettel a munkaügyi miniszter királyi rendelettel leszállította a vidéki pénztárak igazgatósági tagjainak számát a mai 15—21 tagról hat tagra, a bucarestiiét 33-ról 14-re, a központi pénztárét ugyancsak 33-ról 16-ra, a közgyűlési tagok számát pedig 128-ról 80-ra. Kimondja a királyi rendelet azt is, hogy

az ilyen módon megtakarított összegek a betegellátás javítására használandók fel és a rendelet a pénztárak autonómiáját semmilyen vonatkozásban nem érinti:

az új redukált igazgatóságoknak ugyancsak a hatáskörük marad meg, ami a régiéé volt. A pénztári tisztviselők és orvosokat is a pénztárak autonóm szervei nevezik ki ezután is, de — teszi hozzá szerényen a miniszteri nyilatkozat — a minisztérium jóváhagyásával.

Nistor munkaügyi miniszter közlései szerint tehát az önkormányzati jogok csorbitásáról nincs szó a rendeletben, bár a tapasztalat azt mutatja, hogy önkormányzati jogok alatt rendszerint mást ért a kormány és más maguk az önkormányzati szervek. A minisztérium beavatkozása a tisztviselők és orvosok kinevezésébe azt mutatja, hogy a leányzó még sem lesz olyan ártatlan és szende, amilyennek a miniszteri nyilatkozat feltünteti.

SZALLODÁK SZAMLAIRA NEM KELL REPÜLŐBÉLYEG.

A repülőbélyegek felhasználásáról szóló miniszteri rendelet, mint ismeretes, kötelezővé teszi, hogy a szállodában vezetett utasregiszterekre is ragasszanak repülőbélyeget. Ez alapon egy tulbuszó tisztviselő azt kívánta a bucarestii szállodalajdonosoktól, hogy a vendégeik számára kiállított számlára is ragasszanak repülőbélyeget. Az egyik szállodásra súlyos bírságot rótt ki, de az megfélebbeszt a bírságot az ilfovi törvényszékhez, amely a bírságot megsemmisítette, mert megállapította, hogy repülőbélyeg csak a kereskedelmi forgalomban használandó.

Itt az esős ősz!

regi ruhákmar

Hoszpodár-hoz küldöm
a tisztelet, vagyis tisztítani.

Arad, Strada Stroiescu 13.
és Strada Eminescu 3

KÜLFÖLDI TANULMÁNYUT INTELLIGENS IPAROSOK ÉS SEGÉDEK RÉSZÉRE A TIMISOARAI MUNKAKAMARA KÖLTSÉGÉN.

A timisoarai munkakamara elhatározta, hogy az ipari továbbképzés érdekében érdemes iparosokat és munkásokat külföldi tanulmányutra küld. Mindazok, akik iparuk tökéletesítése céljából külföldre kívánnak menni, nyújtsák be kérvényeiket az igazoló okiratokkal, mesterük bizonyítványával, hogy szorgalmasak és megérdemlik a kiküldetést, a timisoarai munkakamara titkárságához. A külföldre való kiküldetésnél csak azok a mesterek és segédek jöhetnek számításba, akik négy középiskolai osztályt végeztek, szabályszerűen kitöltötték tanonccéveiket és már két évi gyakorlati rendelkeznek.

OLCSÓ ÉS NEM RAZ.

A vérmes női fodrászt kihozza a sodrából az okvetetlenkedő görlice, aki drágálja a tartós hullámot.

— Akar olyan olcsó tartós hullámot, ami minden konkurenciát legyőz? — kérdesi a fodrász.

— Igen.

— Ugorjon a Marosba.

Continuare dela pag. 1.

contingentare etc. se silesc a pune piedici concurenţei. Cere mai departe aducerea liberă a muncitorilor străini iar faţă de aceasta interesul muncitorilor este nu numai interzicerea intrării muncitorilor străini, ci expluzarea şi acelora cari se află actualmente aci. Comercianţii sunt pe lângă circulaţia liberă în comerţ ca să nu fie expuşi monopolului fabricelor, cari nu numai că pot împiedica importul mărfurilor străine, ci prin magazinele lor presarate prin întreaga ţară ruinează cu desăvârşire comerţul.

Guvernului este destul de neplăcut şi chiar jenant a îndeplini mereu rolul judecătorului, pentru că acei cari se cred neîndreptăţiţi înmulţesc tabera nemulţumiţilor, iar dacă în consiliile economice provinciale se va ajunge la vreun compromis aceste vor purta odiul tuturor necazurilor.

Desigur, că schimbări atât de profunde ca desfiinţarea tuturor camerelor, cari deocamdată sunt reprezentanţele oficiale ale diferitelor branşe, nu va trece fără urmări. Guvernul are dreptate că unele camere nu au corespuns întotdeauna şi din toate punctele de vedere menirea lor însă nu trebuie uitat că pierzându-şi din ce în ce mai mult autonomia şi schimbarea constantă a legilor, precum conducerea lor deasă prin comisiile interimare au contribuit în mare măsură să n-au putut desvolta o activitate mai intensivă cum s'a aşteptat dela ele. Cu închiderea camerelor vor veni la iveală iarăşi organizaţiunile libere, se vor întări, şi Ugr-ul, precum Sfatul negustoresc vor primi o şi mai mare însemnătate. Aceste organizaţiuni libere la rândul lor însă vor fi mult mai neplăcute decât camerele atârătoare mai mult sau mai puţin de guverne. Căci până acum chiar deaceia au fost înfiinţate tot feluri de camere şi au fost extinse şi peste profesiunile libere ca avocaţii, medicii, notarii publici, arhitecţii, ca să existe reprezentanţe oficiale pe cari să se poată baza guvernele oricând şi a căror părere a fost ascultată totdeauna, însă nu au trebuit luate în seamă, şi în cele mai multe cazuri acest fapt a fost cauza nemulţumirilor. Fiindcă nu au putut apăra interesele membrilor.

Dacă luăm în considerare acum, că camerele se ocupau mai ales cu afacerile locale şi că înaintea autorităţilor locale au avut totdeauna posibilitatea de a realiza unele lucruri d-ale protejării lor, sau de a remedia unele neajunsuri prea strigătoare, nu credem că este nimerit a executa aceste schimbări, căci dacă consiliile concentrate se vor bucura de mare vază, faţă de autorităţile superioare nu vor avea posibilitatea de a apăra interesele micilor existenţe. Nici nu se poate cere că o instituţiune atât de însemnată ca consiliul economic provincial, să se preocupe cu chestiuni neînsemnate, cu afacerile şi necazurile comercianţilor şi industriaşilor unor comune sau oraşe, sau de a interveni petru remedierea neajunsurilor unor persoane singuratece.

Precum suntem informaţi aceasta este numai un poezic, iar dl. Ministru al industriei şi comerţului a strâns un vast material şi a început tratative în acest scop, nici ministerul muncii nu este mulţumit cu activitatea camerelor şi are intenţiunea să facă însemnate schimbări pe acest teren. Nu este deci exclus că înaintea alegerilor din Februarie, în baza nouă legi nu vom mai alege membri de comitet pentru camere ci vom face alegerile pentru consiliile economice.

Aşa dar nu se vor mai înfiinţa nici camere de meserii, cu totul că chiar dl. Ministru al Muncii ne a promis înfiinţarea lor. Noi cel puţin nu vom avea de ce să ne plângem, fiindcă dacă comercianţii, agricultorii, muncitorii şi marii industriaşi au ce pierde prin camerele lor unde de cinci decenii au luptat pentru interesele lor, noi meseriaşii nu vom pierde nimic, însă numai fiindcă nici n-am avut nimic.

Până acum am avut cel puţin speranţa că şi noi vom avea camere proprii, că i noi vom avea posibilitatea să ne apărăm interesele profesionale, sau de a căuta remedierea neajunsurilor, însă dacă se vor realiza consiliile economice provinciale, vom putea spune şi noi ou poetul: „Lăsaţi orice speranţă”.

MODERN TALALÓS KERDES.

— Mi az? Hátul jól lát és rosszul hall, elől jól hall és rosszul lát?

— ? ?

— Néző a hangosfilmre.

Hogyan lett börtönlakó merénylő Pál András becsületes öreg kovácsmesterből?

A hatalmukkal visszaélő adóvégrehajtók törvénytelen ségek elkövetésébe hajszolják az elkeseredett adóalanyokat.

Ne csak fenyegetse, hanem büntesse is a pénzügyminiszter a hatáskörüket túllépő adóvégrehajtókat

A Brassói Lapokból vesszük át az alábbi megdöbbentő hírt:

Pál András 62 éves dálnoki kovácsmester a sepsiszentgyörgyi ügyészség fogházába került. Súlyos vád nehezedik öreg és megrokkant vállaira. Revolvert fogott az adóvégrehajtóra, el is huzta a ravaszt, a fegyver azonban olyan öreg volt már, mint elkeseredett gazdája s felmondotta a szolgálatot. Így csak hatóság elleni erőszak és tiltott fegyverviselés miatt kell felelnie, ha közben az ügyész rá nem akasztja még az emberölési kísérletet is.

Amint már annyiszor, most is fel kell tenni a megdöbbentő kérdést:

mi kergethette ezt az öreg embert a „fegyveres lázadásba”?

A felelet egyszerű, tiszta és igaz: az adóvégrehajtó kergette. És nem az az adóvégrehajtó, aki kényszerűségből tesz eleget nem éppen kellemes kötelezettségének, hanem a törvénytelenkedő adóvégrehajtó.

Pál András nem ülne a börtönben most, ha a dálnoki adóhivatal végrehajtója nem követett volna el felháborító törvénytelen séget.

Az öreg kovács nem az adózás ellen lázadt, hanem a törvénytelenkedő adóvégrehajtó ellen.

Pál Andrásnak két évvel ezelőtt törölték minden adóját, azon a címen, hogy az, amit kezdetleges műhelyével egyedül keres, csak a létminimumára elég.

A törvény szerint állapították meg, hogy ő már nem adóalany. Két évig békében is hagyták, a dálnoki adóvégrehajtó azonban most „felfedezte” újra. Ráment és

követelte két évre visszamenőleg az adót, illetve az adóhátralékot.

Az öreg úgy tudta, hogy nincs neki semmiféle

adóhátraléka, és pénze sincs. A végrehajtó azonban nem törődött semmiféle magyarázattal, menéssel. Lefoglalta, sőt

nyomban el is szállította az öreg kovács minden munkaszerszámját.

Ezt a törvény kifejezetten tiltja. Az öreg kovács azonban aligha gondolt a törvényre. Arra gondolt, hogy most már nemcsak pénze nem lesz, hanem betevő falatja sem. Magához vette régi rozsdás revolverét, megivott néhány pohár bort, hogy meglegyen a kellő bátorsága a felkereséshez adóvégrehajtót. A községi előljáróság tagjainak a társaságában akadt rá. Újra kérlelte, aztán fenyegetőzni kezdett. Végre előrántotta az öreg revolvert s megkísérelte használni. A többi más könnyen kitalálható. Lefogták, aztán elfogták: most vizsgálati fogságban ül. Azért, mert az adóvégrehajtó törvénytelenkedik.

Valószínű, hogy tudatosan törvénytelenkedik. Mándjárt a „sajnálatos” eset után ugyanis — talán azért, hogy bátorságát fitogtassa, —

felkereste az egyik dálnoki szabómestert is.

Lefoglalta és elszállította a szabóhoz csináltatásra beadott szövetekeket és posztókat. A szabómester hiába kért, könyörgött,

hiába hivatkozott arra, hogy hiszen nem is az ő tulajdonát képezik a lefoglalt ruhasanyagok.

Az adóvégrehajtó nyilván tönkre akarta tenni a szerencsétlen szabómestert s ez alighanem sikerült is neki. Ki megy ezután hozzá ruhát csináltatni, ha „kockázat van” a szövetekkel?

Meddig tart ez még így? Mikor irhatunk már egyszer arról, hogy elítélték egy adóvégrehajtót, mert nem tartotta meg a törvény rendelkezését? Elítélték azért, mert törvénytelenkedésével lázadásba, bünbe kergette az adóalanyokat?

SZIGORU TILALOM A KÁVÉHAZAKBAN FOLYTATOTT SZERENCSEJÁTÉK ELLEN.

A belügyminisztérium szigorúan tiltotta a kávéházakban folytatott szerencsejátékokat. A fővárosban rajtaütésszerű razziákat tartottak, amelyek eredményeként jelentős összegeket foglaltak le. Azoktól a tulajdonosoktól, akiknek helyiségeiben szerencsejátékokat játszanak, elveszik az engedélyeket.

ILLETLEN EMBER.

— Hiába véded, a Pista illetlen ember.
— Nem védem, hiszen fogalma sincs a jó modorról.
— És a tanítás sem fog rajta.
— Képzeld, gyufával piszkálja a fülét.
— Rettenetes, pedig mindig előtte van az asztalnál a fogpiszkáló.

ELTALÁLTA.

— Édes anyám, alighanem valami baja van a pejkónak.
— Honnan gondolod, Pesta?
— Látom, hogy édesapám a vállán hozza a bórét.

DECEMBER 20-IKÁN TARTJAK A MUNKAKAMARAI VALASZTÁSOKAT.

A munkakamarai választásokat december huszadikára tűzték ki. A választások a következő rendszer alapján mennek végbe:

Azok a kamarák, amelyeknek harmincezer tagjuk van, harminc tagból álló tanácsot választanak, a negyvenezer tagot számláló kamarák negyven tagu tanácsot, az ötven és százezer közötti taglétszámú kamarák pedig ötven tagu tanácsot. Kivételt ez alól csak a fővárosi kamara képez, amelynek hatvan tagból álló tanácsa lesz.

Vas-és fémöntés

Gépműhely

Precíziós szerelmok készítése.

LADISLAU

ASSAEL

LÁSZLÓ

MŰLAKATÖSSÉG Arad, Csi. Radnai 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit, Kenderfeldolgozó gépek — Malombereendezések saját modelom után készítenek.

Edmund MOLNÁR Ödön

Bireu Comercial Technic
Technisches Handelsbüro
Műszaki vállalat.

ARAD, Str. Alexandri No. 8.

Ajánlja szaktársainknak az alábbi gyárilag előállított új gépeket:

Excenter prés

3000 és 20.000 kgros nyomással.

Patent szalagfűrészező készülék.

Egykaru orsós prés. Nagy emeltyűs lemez-olló. Bádogg hengerítő gép.

Dudorító gép. Peremező körvezeték.

Pumpák

CENTRIFUGAL PUMPA

4 nagyságban 80—1200 liter (percliter teljesítménnyel). Kézi szivó kutszivattyú „NORTON”. Munkahengerek. Kézi szivó-nyomó kut, 20 méteres vízszállítás. Duplex kézi szivattyú 2 rézhengerrel. Szárnyszivattyúk.

Magas és alacsony nyomású

heggesztőgépek,

lág- és keményforrasztó gépek.

Festékszóró berendezések.

Kovács fuvógépek.

Széklyavasak.

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁSOK A CLUJI IPAROS EGYLETEN.

Mint minden évben, úgy az idén is ismeretterjesztő előadássorozatot rendez a cluji Iparos Egylet a legkiválóbb előadók közreműködésével. Az idei sorozat első előadását a hó 8-án este Barthu Ignác dr. tartotta meg „A konverziós törvény általános érvényű szabálymagyarázata” címen.

GONDOLAT.

Az őrmester ur oda megy a cvikkeres önkénteshez, aki civilben tanárjelölt és megkérdezi:

— Tudja maga, hogy mi az a gondolat?

— A nagy Pláton szerint a magasabb intellektus világban valóban léteznek bizonyos magasabb fogalmak, amelyek a lelki életben nem fejezhetők ki tökéletesen, a lélek nem ismeri, csak érzi őket és igyekszik is kifejezni, ez a gondolat.

— Na jól van, — feleli az őrmester, — hát ha ilyen folyékonyan tudja, igazítsa a fegyverét egy gondolattal hátrább.

PANAMA A BETEGPÉNZTÁR KÖZPONTJÁBAN.

A közegészségügyi minisztérium megállapította, hogy a betegsegélyző pénztár központjában súlyos visszaélések történtek. A miniszter a vizsgálat lefolytatásával Constantinescu vezérfelügyelőt bízta meg. Popescu Stan főtitkárát, akit a visszaélések elkövetésével gyanúsítanak, a vizsgálat tartamára felfüggesztették állásától.

RÖGESZME.

A népszerű primadonna a napokban tartotta esküvőjét. Mikor a ceremóniának vége volt, az újdonsült férj megjegyzi:

— Láttad, hogy a kishugod hogy sirt a templomban?

— Igen. Sáfros, ez a mániája. Valahányszor esküszöm, mindig bög.

VOR GERICHT.

Ein junger Anwalt, der eben seinen ersten Prozess führt, haelt folgende Rede:

— Der Angeklagte hat mich mit seiner Verteidigung beauftragt. Ich beantrage ihn auf seinen Geisteszustand hin untersuchen zu lassen!

Engedélyezték a fegyencek magánüzemekben való foglalkoztatását

Óriási az elégedettség az igazságügyminiszter rendelete ellen, amely most már a magánkézből levő gyárvállalatokat is el akarja látni az olcsó fegyencmunkaerővel.

Minden lehető el kell követnie az iparosságnak a sérelmes rendelet visszavonása érdekében

A fővárosi napilapok a legnagyobb csodálkozás hangján számolnak be a Monitorul Oficial legutóbbi számában megjelent igazságügyminiszteri rendeletről, amely lehetővé teszi, hogy azok a rabok, akik 1934-ben, a különböző fogházakban és fegyintézetekben jó magaviseletet tanúsítottak, nemcsak az állami üzemekben, hanem a magánvállalatokban, a különböző gyárakban is állandóan dolgozhatnak.

A sajtó természetesen nem helyesli ezt az intézkedést, amely esetleg kenyérétől foszt meg sok ezer becsületes, családos szakmunkást, ellenben munkához juttatja a rabokat, akiknek a fogházakban, nem pedig a rendes gyári munkások között van a helyük.

Nemcsak közgazdasági, hanem erkölcsi szempontból sem helyeselhető ez az intézkedés, — írják, — mert az elzárásra ítélt bűnösök immorálisága könnyen megfertőzheti a józan életű munkásokat. De az is megtörténhetik, hogy aki munka nélkül nyomorog és nem bírja eltartani a családját, tudatosan fog bűnöket elkövetni, mert arra számít, hogy majd jól viseli magát a fogházban és akkor könnyen kap foglalkozást valamelyik gyárban.

Éles támadás a munkakamarák parazitái ellen

Calciu, a fővárosi munkakamara elnöke, abból az alkalomból, hogy a munkakamara iparos tagjai ülést tartottak, táviratot intézett az uralkodóhoz. A távirat többek között azt tartalmazza, hogy mindazok a munkások, tisztviselők és iparosok, akik tisztességes munkával tartják fenn magukat, tiltakoznak azok ellen, akik a szakkam

marák kebelében paraziták módjára élnek és a dolgozókat kiszípolozzák. A fővárosi munkakamara jelenlegi vezetősége, amelyben becsületes munkások is vannak, a király támogatását kéri ezeknek a parazita elemeknek eltávolítása érdekében.

LE KELL PLOMBALTATNI TIMISOARAN A FAVÁGÓ GÉPEK MOTORJAIT.

Timisoara ideiglenes bizottsága rendeletet adott ki, amellyel kötelezte a motoros favágógépek tulajdonosait, hogy motorjaikat leplombáltassák. A leplombálást az ipari szindikátus végezte el. A le nem plombált motorral bíró favágógépek nem maradhatnak többé üzemben.

HABORUS EMLÉK.

Menetelés közben a front mögött összekerült két jóismerős népfölkelő.

— No, hogy vagy? — kérde az egyik.

— Hogy legyek? Negyvennégy éves vagyok, odahaza hat gyermekem van és azt muszáj énekelnem, hogy: Vasárnap várom a babámat.

MODERN MEGHATÁROZÁS.

— A házasság üzlet.

— Igen. Üzlet, amelyben a férj a csendes társ...

MINDEN OK NÉLKÜL ELBOCSÁTOTTAK A SATUMAREI FAIPARISKOLA KÁRPITOS SZAKOKTATÓJÁT.

Vadnai Géza, a satumarei faipariskola évtizedeken át volt kárpitos művezető-szakoktató tanára, a napokban rövid levelet kapott a minisztertől, mely szerint szolgálataira a jövőben nem tartanak igényt. A felmondó levélben egyetlen szó említést nem tesz felmondási időről, vagy végkielégítésről. Vadnai keze alól százszámra kerültek ki olyan tanítványok, akik a tanár szakszerű utmutatásait követve, tökéletesen elsajátították mesterségüket. Vadnai utódját már ki is nevezték!

KÉRJEN MINDENÜTT

„ELZETT”

BÜTORZÁRAT

KAPHATÓ MINDEN VASKERESKEDESBEN.

Sem a munkaadók, sem a munkások nem hajlandók a munkanélküli illetéket fizetni

A munkaadók, a munkások és a munkaügyi minisztérium között az elmúlt évben oly értelmű megegyezés jött létre, hogy a munkabérek után a munkaadók és munkások közösen és önként egy százalékos munkanélküli segély-illetéket fizetnek október 1.-től 1934 április 1.-ig.

Ez év október elején a munkásbiztosító pénztár, amely az illetékeket behajtotta, ismét ren-

deletet adott ki közegeinek az egyszázalékos illeték behajtására. Az illeték fizetését úgy a munkaadók, mint a munkások megtagadták azzal az indoklással, hogy az elmúlt évben létre jött egyezmény lejárt, ez évben pedig a munkaügyi minisztériummal újabb megegyezés nem jött létre és egyként is ennek az illetéknek fizetése nem kötelező, mert nem törvény írja elő.

November elsejétől kezdődőleg már az új számlablanketták kötelezők

Intervenciók a régi számlablanketták érvényességének meghosszabbítása érdekében.

A pénzügyminisztérium bélyegügyi osztálya 1934. október 19-én kelt 209.731 számú rendeletével felhívta az összes pénzügyigazgatóságok figyelmét, hogy az 1933. november 22-én kiadott 275516. sz. körrendelet értelmében a régi számlablanketták felhasználására adott határidő 1934. november 1-én lejárt. Ennek következtében minél azok, akik a törvény értelmében számlákat kötelesek kiállítani, e célból csakis a bélyegtörvény 27. szakaszában meghatározott, az ugynevezett cotorral, szelvénnel ellátott számla-blankettákat használhatják fel.

Aki e határidőn túl nem az előírt cotoros számla-blankettákat használja, az ellen a bélyeg-

törvény 84-ik artikulusa alapján kihágási jegyzőkönyvet kell felvenni.

Ez a rendelet igen nagy meglepetést keltett az iparvállalatok és kereskedők körében, akikre nézve tudvalevőleg a számlák kiállítása kötelező. Senki sem gondolt arra, hogy november 1-én megszűnt a régi számla-blanketták felhasználására vonatkozó engedély, mert hiszen az úgy volt megszövegezve, hogy a régi számla-blanketták mindaddig felhasználhatók, míg a készletek tartanak. Az ügyben meg is indultak az intervenciózások, hogy az új típusú számla-blanketták kötelező használatára haladékot adjanak.

= A bucarestii kamara az új import-export rendelet ellen. A bucarestii Kereskedelmi és Iparkamara a napokban teljes ülést tartott, amelyet arra a célra hívtak össze, hogy a kamara állást foglaljon a kormány új rendeletével szemben, amely a külkereskedelmi forgalmat szabályozza. A közgyűlésen nagyjából a kereskedő osztály emelt kifogásokat az új behozatali és kiviteli rendszer ellen s ebben is leginkább a hitelek megszüntetését és a régi tartozások kiegyenlítésének nehézségeit kifogásolták. A közgyűlés az elhangzott panaszok meghallgatása után bizottságot küldött ki egy memorandum szerkesztésére, amely feltárja a kormány előtt a forgalom szabályozása ellen emelhető jogos panaszokat és javasolni fogja, hogy három hónapi próbaidőre tegye a kormány teljesen szabadra a külkereskedelmi forgalmat és ilyen módon győződjék meg arról, hogy a legjobb szabályozás a korlátok és szabályok teljes leépítése.

— Emelik az autódót. A hazai autótulajdonosokat kellemetlen meglepetés éri azzal a rendelkezéssel, amelyet a pénzügyminiszter az autók megadóztatásával kapcsolatban bocsátott ki. A rendelkezés nem kíván egyebet az autótulajdonosoktól, minthogy adójukat tavaly április elsejéig visszamenőleg új alapon térítsék az államnak. Tudni kell ugyanis, hogy az autódókat a gépkocsi súlyának alapján vetik ki évről-évre a pénzügyi hatóságok. A gépkocsi súlyát a tavalyi rendelkezés alapján a négy kerék nélkül állapították meg és leszámították a pótkerekeket, sőt a szerzősúlyát is. A minisztérium most utólag az állam megkárosodását látja ebben és elrendelte, hogy a teljes, „utazásra kész” autók súlya alapján kell megfizetni az adót.

GYANUS

— Hallom, hogy az este Schmidt urral leültél a frissen mázolt kertipadra, képzelem, hogy néz ki a ruhád?

— Az enyémmel nem történt semmi baj, csak a Schmidtével.

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
kisiparosok által készített

elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!

Mikor köteles a konfekciós- cég forgalmi adót fizetni?

Január 17-én hozza meg az aradi Lyone cég forgalmi adóügyében elvi döntését az aradi törvényszék.

Bonyodalmas forgalmi adóügy foglalkoztatta a napokban az aradi törvényszéket. Az ügyben várható ítéletet városzerte nagy érdeklődéssel várják az érdeelt kereskedők, mivel amennyiben a törvényszék a most per alatt álló ügy során az ügyben szereplő kereskedőnek ad igazat, úgy

az aradi kereskedők egész sora szünteti be máról holnapra a forgalmi adó fizetését.

A főtéren lévő Lyone női divataruház az aradi pénzügyigazgatóság 100.000 lej bírsággal sújtotta, mert a cég megtagadta a forgalmi adó kifizetését. A 100.000 lejes bírság az ilyen esetekben kiróható bírságösszeg minimuma, a megbírságolt cég azonban ezt a „minimumot” sem volt hajlandó megfizetni, hanem felebbezést jelentett be a törvényszékhez, azon a címen, hogy

nem köteles forgalmi adót fizetni,

tehát bírságolásnak nincs helye.

A mai tárgyaláson dr. Ungár Imre ügyvéd, a Lyone cég jogtanácsosa előadta, hogy a pénzügyi hatóságok jogtalanul követelnek forgalmi adót a Lyone cégtől, mert a cég nem esik a forgalmi adó fizetésére kötelezettek kategóriájába. Forgalmi adót — a törvény értelmében — csak az a vállalat köteles fizetni, amely hét munkásnál többet foglalkoztat üzemében és amely 155.000 lejt meghaladó összeg után fizet adót. A Lyone cég viszont csak öt munkást foglalkoztat, adóalapja is kisebb, mint a törvényben megállapított norma. Igaz, mondotta az ügyvéd, hogy a pénzügyi hatóságok összeírása szerint a cég kilenc munkással dolgozik, azonban az összeírás téves volt, mert a munkások sorába felvették a kereskedelmi alkalmazottakat is.

A pénzügyi hatóságok álláspontját Hanciu N., a pénzügyigazgatóság jogügyi osztályának vezetője képviselte, aki heves vitába bocsátkozott Ungár dr.-ral. Végül is a törvényszék ítélethozatalra vonult vissza, azonban a bíróság megszakította tanácskozásait, mert a forgalmi adó végrehajtási utasítását át kellett kérni a pénzügyigazgatóságtól. A törvényszék hosszas tanácskozás után úgy döntött, hogy az ügyben elrendeli a bizonyítást. A bíróság a legközelebbi tárgyaláson kihallgatja a Lyone cég személyzetét, egyben pedig utasították Ungár dr.-t, hogy ma előterjesztett álláspontjának igazolására a szükséges írásbeli bizonyítékokat terjessze be.

A tárgyalást a törvényszék január tizenhetedikére napolta el.

FEKEZHETETLEN AMBÍCIÓ.

— Nézze, barátom, én ezt nem tudom tovább. Reggel úgy jön be, mint egy tehervonat és este úgy megy haza, mint egy Orient-express.

CSODATEVŐ KALAP.

— Mit szölsz az új kalapomhoz? A masamád azt mondotta, hogy tíz évvel fiatalabbá tesz.

— Miért nem vettél még háromat belőle!

Hajmosó
és hajszárító
készülékek
és más
fodrászati
cikkek
olcsón, szakemberrel

Kőszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengli-ház.

SZÁZMILLIÓ LEJRE EMELTE RÉSZVÉNY-TÖKEJÉT A DAMBOVIŢA CEMENTGYÁR.

A Dâmboviţa S. A. pentru Fabricarea Cementului Portland cementgyár nemrég tartotta meg rendkívüli közgyűlését az alaptőkeemelés kérdésében. A vállalat részvénytőkéjét 80 millió lejről 100 millió lejre emelte 40.000 darab 500 lej névértékű részvény kibocsátása által. A kibocsátási árfolyam a névérték. A régi részvényesek minden négy részvény után egy új részvényt jegyezhetnek november 30-ig.

Ugyanez a rendkívüli közgyűlés elhatározta, hogy a régi részvényeseknek az 1934. üzletévre 50 lej (10%) osztalékjelleget fizet.

VERDAECHTIG.

— Halt, Sie werden verdaechtigt, ein Kleinwuto gestohlen zu ha m!

— Bitte, durchsuchen Sie mich, Herr Inspektor!

ÚJ PANELGYÁR A BÁNSÁGBAN.

Az ismert világkonzern, a zürichi Mundus részvénytársaság, amelynek érdekkörébe a caransebesi Mundus-Borlova-Armenis R. T. faipari vállalat is tartozik, szakembereket küldött Romániába, hogy egy új sper- és panellemez-gyár felállításának lehetőségét tanulmányozzák. Ez a svájci konzern természetesen ezt a tervét is romániai érdekeltségével, a Mundus-Borlova-Armenis R. T. caransebesi iparvállalatával kapcsolatban kívánja megvalósítani a legmodernebb technikai felszereléssel és nem sok idő elteltével meg is fog jelenni a hazai piacon új áruival.

DER SCHMEICHLER.

— Sie werden es kaum erraten wie alt ich bin.

— Das glaube ich auch; aber man sieht es Ihnen wirklich nicht an.

Ajánljuk versenyen felülmúló géphajtó és tömítő-köteleinket,

malom- és transport hevedereinket. Kókusz-szőnyeg, lábtörő, grádli, butorszövet, plüss, arik, butorugó, mindentéle kárpitoskellekek. Zsák, zsineg, kötel, ponyva, lómaló, kender, len, és juta gyátmányok

Schönberger és Grästein R. T.

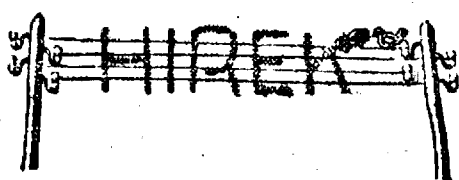
Arad, új Neuman ház

Százharminc bányási kisbank részvételével 20 millió lejes alaptőkéjű pénzüintézet alakul Timisoarán

A konverziós törvény tudvalevőleg utasításokat tartalmaz a bankok fuzionálására vonatkozólag is. Tekintettel erre, több kisbank erre vonatkozólag kérdésekkel fordult a timisoarai iparkamarához. A timisoarai kamara előljárásága megbeszélésre hívta össze a bányási kisbankok képviselőit. Az értekezletet november 4-én tartották meg.

A konverziós törvény utasításait a kisbankok fuziójára vonatkozólag azzal a céllal hozták, hogy az országban a hitelt újból életre keltsék. A konverziós törvény úgy rendelkezik, hogy valamennyi pénzüintézet, amely a konverzió által veszteségeket szenvedtek és eredeti céljuknak már nem tudnak megfelelni, feloszlathatók. A likvidálásra a törvény 5 évi időt engedélyez. Tekintettel arra, hogy az esetleges feloszlások alkalmával a még meglevő értékek is elvesznének és mi-

vel a Bánságban levő 180 kisbank elvesztése komoly veszteséget jelentene gazdasági életünkre, feltétlenül szükséges, hogy ezek a bankok érdekeik megvédése céljából egyesüljenek. Az új bankalakulat „Bányási Bankok Egyesülete” címen szerepelne. A fuzió végleges kezeltviteléig egy 8 tagú bizottság intézi a nagyszámú kisbank egyesítésének bonyodalmas ügyeit. Mindazok a bankok, amelyek ebbe a szövetségbe be akarnak lépni, 80 napon belül nyilatkozni tartoznak, hogy hajlandók-e részt venni egy legalább 20 millió alaptőkével rendelkező és timisoarai székhellyel bíró tartományi bank alapításában, amelyben minden egyes bank saját részvényeivel venne részt. Egy ilyen banknak, amely különben legalább 100 fióktintézzel rendelkezne, természetesen úgy az állam, mint a Nemzeti Bank is segítségére lenne.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 800 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknek árendámény.

Redactia si administratia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industrişilor-Iparos Otthon.

Szovjetkereskedelmi konzulátusok Arad-Bánságban. Fővárosi jelentés szerint az orosz szovjetkormány közölte a román kormánnyal, hogy Aradon, Timisoarán és Resitán kereskedelmi konzulátusokat kíván létesíteni. A kormány az oroszok megkeresésére még nem válaszolt.

DIE PERLE.

— Haben Sie heute den Goldfischen frisches Wasser gegeben?

— Nein sie haben ja no net ausgetrunken, das i ihnen vorgestern geben hab!

A posta bármilyen mennyiségben köteles átutalásra szánt aprópénzt elfogadni. A bucaresti-i postavezérigazgatóság egy régebben költ rendeleto értelmében a posta a pénzfeladókól az átutalandó összegnek negyedrészt csakis nagyobb címletű váltópénzben fogadhatja el. Ez a rendelkezés a felekben méltán keltett visszatetszést, mert úgy a nyugdíjasok, mint köztisztviselők kénytelenek az államtól egy- és kétélejesekben fizetéseiket elfogadni, ezzel szemben éppen az államnak egyik szerve, a posta nem fogadja el befizetésre az aprópénzt. Az aradi posta igazgatója néhány héttel ezelőtt ismertette a vezérigazgatósággal ezt a viaszás helyzetet és közölte, hogy e miatt tömeges felzárolás történt a közönség köréből. A postavezérigazgatóság helyt adott a postavezérigazgató kérésének és megengedte, hogy Aradon ezentúl a postahivatalok kötelesek a továbbításra szánt összeget az esetben is elfogadni, ha az csakis aprópénz.

OBJEKTIV, INFORMACIO.

— Az nekem teljesen mindegy, hogy a Luc konkurrensem lett, azért én nem haragzom rá.

— Adjon hát információt róla.

— Lop, csal, hazudik. És mindent, amit tud, tölem tanulta.

EGY MASAMOD EMLEKIRATAIBOL.

Vannak arcok, amelyek a legszebb kalapot is eleszfitják...

Mindennapi kenyérünk világtörténete

Rapais Raymond érdekes könyve a kenyér történetéről.

A budapesti Magyar Hírlapból vetük át az alábbi tartalmas könyvismertetést.

Rapais Raymond egy pompás könyvben megírta a kenyér történetét. Megtudjuk ebből a könyvből, hogy mikor és honnan vándorolt be a magyar Alföldre a buza. Milyen volt, mikor idejött; miképpen fejlődött és nemesedett az évezredek folyamán azzá a magas sikértartalmu, acélos buzává, melynek lisztjéből a foszlós fehér kenyeret, meg a vizeszeemlyét sütik.

BUZASZEMEK A KÖKORSZAKBÓL.

Ugylátszik, mások számára tartogatja Rapais a regény másik, izgalmasabb részét, melyben meg lesz írva az európai buza küzdelme az amerikai búzával és vívódása a lehetetlenül alacsony árakkal. Azonban nekünk az is érdekes és izgalmas, amit a buza eredetéről, fejlődéséről mond el és amint elmeséli, hogy miként akadtak rá a svájci cölöpépítőkkel együtt a neolitikus (újabb kőkorszak) első buzaszemeire és a tolnamegyei Lengyelen, meg az aggteleki barlangban miként akadt rá búkköny, köles, borsó és leucse társaságában kőkorszakbeli buzaszemekre egy magyar tudós: Deininger Imre.

Rapais Raymond érdekes könyvéből meg-

tudjuk azt is, hogy a rizs, amellyel csaknem annyi ember él, mint a búzával, az ókorban Kelet-Ázsiában terjedt el; de, hogy honnan eredt, azt a tudósok sem tudják. Európában a mörök honosították meg a VIII. században, míg a kukorica eredetét Dél-Amerikában nyomezzák. Egy Collins nevű tudós például Peruból kapott ásatag kukorica-csövet és Csilében talált történelem előtti időből való kukoricát. Európába Kolumbus hozta és az első szárított kukoricapéldányokat Cibo herbáriumában Rómában és ezek a szárított példányok 1532-ből származnak. A ma termesztett kukorica délről került hozzánk, a XVIII. századig még csak botanikus kertekben és diszparkokban látható; Magyarországon viszont csak a XVIII. század elején tűnik fel, hova a balkáni szőlőszőlőszőlővelítésével jutott, mint a paprika.

1850-ben hétfajta búzát ismertek a tudósok. Ezek közül az úgynevezett közönséges buza az, aminek megnevezett fajtája nálunk terem. Ennek a „közönséges búzának” az őse valószínűleg a törpe buza, melynek eredetét Közép-Ázsia délnyugati részén, Bokhara és Afganisztán között, valamint India északnyugati részén, szóval a mezopotámiai ókori civilizáció el- és kultúrközpontjában keresik a tudósok. Innen indult el világhódító útjára Mezopotámián és Elő-Ázsián keresztül Európába, már a kőkorszak amaz előrehaladott idejében, amikor az ember az éles követ szárazsámmal tudta használni.

MIBŐL LETT A POLYVA?

A magyarság Volga-, Káma-, Ural-vidéki és hazájában bolgár-török határ alatt ismerkedett meg nagyobb mértékben a növénytermeléssel. A

gabonafélék közül bolgár-török eredetű nevet visel a magyarban az árpa kivül a buza is. Feltehető, hogy buza szavunk már a honfoglalás előtt a közönséges buza, esetleg ősiabb alakja, a törpe buza neve volt. Ezzel ellentétben a csuvasok és baskirok egy másfajta búzát, az u. n. kétszemű búzát termesztették, amit oroszul polbának neveztek és aminek emléke a mai magyar nyelvben polyva néven maradt meg. Ez a kétszemű (polyv) buza leginkább abban a formában maradt meg, amelyet a Balkán félsziget északnyugati részén: Montenegróban, Horvátországban és Szerbia némely vidékén már a történelemelőtti időkben ismertek. A nyugatra vándorolt magyarság gabonatermesztés dolgában is alkalmazkodott a nyugati mezőgazdasági fejlődéshez. A magyarság is ismerte a polyvász-buzafajtákat, később azonban egyre növekvő fölénnyel előtérbe lép a közönséges buza, amelyet ma Magyarországon termesztünk.

Érdekes különben, hogy a magyar búzára csak a XVIII. század végén fordul először a figyelem, ekkor azonban a többtermelésnek nyugatról hozzánk került jelszava arra ösztökölté haldó gazdáinkat, hogy a magyarországi helyi fajták rovására nyugatról hozzanak be bőventermő fajtákat. Ilyen volt a diószegi buza, amely francia és ilyen a somogyi tar-buza, amely állítólag angol eredetű, kérdéses, hogy mennyire tekinthető ősenek nálunk a tiszavidéki buza, mely az idők folyamán a legjobb magyar búzává lett és külföldön szinte egyedül képviselte a magyar búzát!

A magyar acélos buza verseng és viaskodik most a világpiacra az amerikai búzával, a neme-

Intervenciók az adótörvény egyes szakaszainak megváltoztatásáért

Adótörvényünknek sok olyan rendelkezése van, amely a változott gazdasági és pénzügyi viszonyokkal nehezen összeegyeztethető. A törvény jobb időkben készült és sem az államkincstár, sem a törvényhozás nem láthatta előre a viszonyoknak olyan alakulását, amit a gazdasági válság hozott magával. Abban az időben, amikor a törvény készült, nem számított egyik vagy másik igazságtalan vagy méltánytalan rendelkezés olyan sokat, mint ma, amikor a vállalatok kénytelenek minden krajcárra nézni. Ezek az intézkedések egyoldalúan csak a kincstár érdekeire vannak tekintettel, de amíg a vállalatoknál csak egyes izolált esetekben jelentkeztek az ilyen intézkedések hátrányai, addig elviselhetők voltak; tűrhettekné azóta lettek, amióta tömegesen fordulnak elő és olyan nagy veszteséget okoznak, hogy már nem adóemelések számítanak, hanem az adóalany tönkretelődnek.

A sok rideg törvényi rendelkezés között a legtöbb kárt és veszteséget okozza a mai viszonyok között a kétesített követeléseknek a kimutatott tiszta nyereség összegéből való levonását illető intézkedések igazságtalansága. Az előbb érvényben volt egyenesadó-törvénnyel ellentétesen

a jelenlegi törvény csak a hivatalosan igazolt behajthatatlanság esetén engedi meg a dubiózákat levonását.

Nem elég, ha az adós köztudomásúan tönkrement, nem elég, ha olyan viszonyok közé került, hogy a hitelezőjének pert sem érdemes indítani a követelés behajtására,

igazolni kell, hogy a végrehajtás vagy az árverés eredménytelen maradt, sőt még a csőd elrendelése esetében sem engedik a pénzügyi hatóságok a követelés leírását,

hátha a csődtömeg fizetni tud, hátha valami még befolyik a kétesített követelésből. Igaz, hogy a törvény megengedi a nyereség 3 százaléka kétes követelések tartalékaként való félretételét, ez azonban nem szolgálhat a valósággal elszennvedett veszteségek fedezésére, mert minden kereskedőnek és minden vállalatnak

az elvesztett kintlévőségein kívül vannak

valóban kétes tehát csak átmenetileg be nem hajtható követelése is.

A teljesen rosszá lett követelés nem kétes, hanem behajthatatlan, végleg elvesztett. A pénzügyi hatóságok azonban a törvény 32-ik szakaszát úgy értelmezik, hogy ami nem behajtható az kétes és végleg csak az a követelés vesztett el, amelyről csődbírói határozat — sokszor nyolc-tíz évvel a csőd elrendelése után — vagy nemleges végrehajtási jegyzőkönyv állapítja meg a behajthatatlanságot. Ilyen jegyzőkönyvet azonban csak előzetes per lefolytatása árán lehet szerezni, ami azt jelenti, hogy

az elvesztett követelésre még a perköltséget is rá kell fizetni, ami több, mint a leírandó adó.

A mai viszonyok mellett egyáltalában nem is lehet az adósok bonításáról vagy fizetőképességéről beszélni. Nem az adós válik rosszá, nincs ma jó vevő, vagy rossz vevő. A körülmények az adóstól teljesen függetlenül teszik fizetőképessé vagy képtelenné az üzletfeleket.

Tizennégy év óta tart ez a küzdelem a pénzügyi hatóságokkal, de a kereskedők és iparosok helyzete csak az utolsó években lett katasztrófálissá a törvény méltánytalan magyarázata következtében. Hogy ennek az állapotnak véget vessenek, a kereskedők és gyárosok a Legfőbb Pénzügyi Tanácshoz fordultak az adótörvény helyes interpretálása céljából. A központi bizottság Negreanu előadó referátuma alapján most ülésében foglalkozik a vitás kérdéssel a vállalatok reménykedve várják, hogy a tanács véget vessen az áldatlan helyzetnek, amely alatt a kereskedők és iparosok a veszteségeik után is adót fizettek.

SÜKETEK TALÁLKOZNAK.

- Hova-hova? Sétálni megy?
- Oh, dehogy, csak sétálni megyek.
- Ugy? Pedig azt hittem, hogy sétálni megy.

AZ ÚJ SZAKACSNÉ.

— Nagyon szép formája volt a derelyének, amit ebédre főzött. Hogy csinálta olyan szép csipkésre a szélét?

— A hamis fogsorommal.

mitett kanadai búzák közül kitenyészett „Manitoba I.”-essel. Azt mondják, hogy ez a Manitoba I. most a világ legjobb búzája. Lehet. De az a kenyér, amit a tisztvidéki búza lisztjéből sütnek, nekünk jobban ízlik.

A LEPÉNYTŐL A KENYERIG.

Rapaics Raymond könyve különben rendkívül érdekesen meséli el, hogy miképp jött rá az emberiség a kenyérsütés technikájára és a kenyér ízére. Bizony-bizony nagy idő telt el addig, amíg fölfedezték a boglyaskemencét és lepény helyett kenyeret sütöttek. A régi időkben ugyanis még csak a lepényt ismerték, de a lepény keleten lisztből készült. Akkoriban még nem ismerték, ugyáltszik az élesztőt és a keleti népek, a zsidók és az egyiptomiak, kovásztalan kenyeret ettek. A tuniszi zsidók máig megőrizték ennek a kovásztalan kenyérnek az ősi formáját. Mikor azonban a kelt tésztából készült kenyér, vagyis az a tésztanemű, mely ma egyedül viseli a kenyér nevet, kezdett Európában elterjedni, a hagyományokhoz ragaszkodó római egyház kötelezővé tette a kovásztalan kenyér használatát. Mikor a XI. században a görög egyház elvált a rómaiától: a bizánciak a rómaiakat azymitáknak (zyma = kovász; azyma = kovásztalan), viszont a rómaiak a görög egyház tagjait áldozati kovászos kenyérükről: proszmitáknak nevezték. E megkülönböztetés az 1439-ben tartott firenzei konzilium után általánossá lett.

Az olvasók közül sokat meg fog lepni, hogy a magyar búza belső és külső hirneme nem régi keletű. Még a XVIII. század sem tud róla. És a

magyar búza és a magyar liszt hirneme, ugyáltszik a bécsi udvarból indult el, mert a barokkidőkben a bécsi udvar számára sütötték a legfinomabb süteményt. Ezek a finom sütemények: a zsemlye, a kifli, meg a percc pedig magyar lisztből készültek. De a régi időkben finom lisztet nem is tudtak Magyarországon őrölni, mert finom lisztet őrölő malom csak Bécsben volt és ott őrölték liszté a magyar búzát. A XVIII. század végén is tudták, hogy „hires a kalocsai, turi, kun és jász búza”, de a legelső modern malom, a hires pesti hengermalom volt, melyet a vidéki molnárok nagy ellenzése mellett, 1838-ban Széchenyi István alapított.

A FEHÉR ÉS A FEKETE KENYÉR.

Nem érdekesség nélkül való az sem, hogy melyik nép milyen kenyeret eszik. A román népek, tehát Európa déli és nyugati részének lakói, fehér kenyeret esznek; Svájc, Németország déli része, Ausztria és Magyarország, főként szintén búzakenyeret fogyaszt, de megelégszik a félbarnával. Végül Középeurópa északi része, kivált Németország északi fele, a rozshoz ragaszkodik és kenyeré „fekete”, jobban mondva, barna, vagy aszürke. De még ezen a fő kenyérelosztáson kívül is nagy a különbség az európai kenyerekben. Európa keleti felében a savanyu kenyerek divatosak, nyugati felében az élesztővel készült „édes” kenyerek. Még sokaknak emlékeztében él, milyen méltánytalanságnak találták a világháború idején a francia foglyok Németországban, hogy ugyanazt a barna kenyeret kellett fogyasztaniuk, mint a német lakosságnak. A fehér kenyér népe

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de Incurmăntare a Industriștilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralekban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági járulékuk automatik megstűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A) csoportban: 799. Sot. lui Andrei Erdődi Andrásné.

In grupa B) csoportban: 796. Iosif Busi József, 797. Sot. lui Murádi Almosné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de Incurmăntare a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deced sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban: 720. vad. lui Edm. öz. Gerich Ödönne.

In grupa II. csoportban: 818 vad. lui Săgiorj Moisa, 821. Ioan Komori János.

Totodată rugăm membrii noștri, să se prezinte în biroul nostru spre preschimbarea carnetelor conform dispozițiilor statutelor noi apărute în No. 169. al Mon. Of.

Kérjük egyúttal a tagjainkat, hogy a Mon. Of. 169. száma szerint már életbelépett új alapszabály értelmében a könyvecskéik kicserélését végezték a Csoport irodájában megjelenni szíveskedjenek.

JULIU LINK

Dentist—Fogász

diplome medaille

Timisoara, I. St. Gheorghe No. 6.

(v. Arany Szarvas-épület)

nem tudta megszokni a fekete kenyeret. Viszont a világháború után, mikor Németországot elzárkózott az amerikai búza: a fehér kenyér kezdte visszaszorítani a feketét. Akkoriban a szakemberek és politikusok körében Németországban mozgalom indult meg, hogy védelmet teremtsenek a rozstermelés és a rozkenyér számára.

Valamikor a középkorban még Franciaország is fekete kenyeret evett. Hiszen ismeretes, hogy a középkorban Franciaországban dúltak legjobban az anyarozs-mérgezések. A XVIII. század végén azonban Franciaország már nem evett mást, mint fehér kenyeret. Ugyáltszik, miután a civilizáció sok más vívmányát, a fehér kenyeret is Napoleon terjesztette el Európában. A nagy orosz hadjárat francia katonái legtöbbször a fehér kenyér hiányától szenvedtek. Mikor pedig a Grand Armée végigmasírozott Lengyelországon és Oroszországon, a lakosság megcsodálta a franciák fehér kenyerét, amely a „borjuban” cipeget franciákból készült.

Pásztor Mihály.

ELŐRELÁTAS.

- Rablélben, én szeretném a Kohn Esstiket feleségül venni.
- Az istenért, hiszen neked van feleséged.
- Igen, de már köhög.

KICSISEG.

- Kohn ur, a maga felesége folyton legénylásokra jár.
- Mbach, hozzáam is így került.